

A XXII-dik Muszában félben-szakadt Versek.

Mifizta edgyügüség munkája kezdeti ;
 Semmiben ez magát felettéb nem veti ,
 Azért ott nem a' füst a' lángot követi ,
 Hanem a' füstből van lángnak eredeti .
 Az emberi főhez nem ragasztó ló képet ;
 Iráfinak minden része mutat szépet ,
 Egészséges testüt jó - szinüt és épet ,
 Még-is él a' mig föld táplál Magyar Népet .
 Magyar nyelvnek légyen minémű szépsége ;
 Mindent ki-jelentő gazdag tehetsége ,
 Ha kinek ez iránt még volna kétsége ,
 Ezt olvasván léfzen kétségének vége .
 Mert a' ki gyöngyöfit érti lehetetlen ,
 Ítélete légyen hogy olyan illetlen ,
 A' Magyar nyelv pedig kinél esméretlen ,
 Mint vak a' szinekről itél oly értetlen .
 Nem lehet betsülni nyelvünket Néperől ;
 Rongyollott kortosult Magyar Nemzetéről ,
 Vólt oly idő melyben a' Magyar Nevéről ,
 Hir ment a' másíkgig föld edgyik széléről .
 De már majd Frantzokká 's Németekké lettünk ;
 Köntöft , Feleséget azok közzül vettünk ,
 Kávét , Théát itunk ; sóba főttet ettünk ,
 Szónkban sok idegen szót elegyítettünk .
 Szép nyelvünket soha nem tudtuk betsülni ;
 Ha ki valamit irt kivántuk kerülni ,
 Ne Magyarul írná ; Deákul készülni ,
 Kellett a' munkának valahogy ki-sülni .

Z

Mint

Mint ki-vészen elég szép 's jó feleséget ;
 Szive benne még sem talál elégséget ,
 A' másé kell , abban lel gyönyörüséget ,
 Ha rosz-is az 's mutat több dísztelenséget .
Igy a' mi magáé nem kell a' Magyaroknak ;
 Inkább kávét innya bor helyet akarnak ,
 Német étket konyhán Szakátsi Labarnak ,
 Köntöft-is Szaboi már Németet varnak .
Igy el-kortosulván tehát minden-képpen ;
 Németekké válván egyéb aránt éppen ,
 Nem következiké mind ezekből szépen ,
 Hogy Németül írjunk 's szóljunk nem más képpen .
Ki látot oly varjút a' mely nem károгна ;
 Szarkát bagoly modra vagy a' mely huhogna ,
 Vagy oly fülemülét mely mint lud gágogna ,
 Verebet mely szolni fetske nyelven fogna .
Igy Németül tudsi szükség a' Németnek ;
 Köntöft szokását a' millyen Nemzetnek ,
 Viseled ha nem tudsz nyelvén meg-nevetnek ,
 'S mint Pávák Esopus szajkóját ki-vevnek .
 De már illy panaszszal én semmit sem érek ;
 Azért hogy illy dolgot említeni mérek ,
 Engedelmet kegyes Olvasóktól kérek ,
 'S Gyöngyöfire még egy hírség vízfza térek .
Kik tehát nyelvünkkel oly méltatlan bánnak ;
 Es abban keresni gántsot így kívánnak ,
 Hogy hibásnak lenni mondják és sovánnak ,
 Mit mondnak nyelvéről Gyöngyösi Istvánnak .
E' Vádot egyedül ő meg-hamúsítja ;
 A' szép Magyar nyelvet menni 's igazítva ,
 Szégyenuel országát ha vólna pírítva ,
 Ki illy gondolatlan szóra száját nyitva .
 Mely sokra lehessen menni Magyar élnék ;
 Bizonytságot e' szép Versekk arról télnék ,

Mert a' mely Nemzetben illy elmék tenyésznek,
Bolond gomkát abban emberek nem észnek.

A' tudományoknak vers szerzés Királya,
Miként az aranyat a' tűz meg próbálja,
Ugy a' szép vers irást a' ki jól-találja,
Fő tudofok közzé minden azt számlálja.

Az Istennek ez olly különös kegyelme;
Mely nélkül nem lehet senkiben szép elme,
Hól van a' Musáknak leg-nagyobb szerelme,
Ott minden dolognak világosbb értelme.

Azért mint valamely Isten adományát;
Imádom Gyöngyösi ritka tudományát,
'S ugy tartom mint napnak fényes rogyógványát,
Gömör Vármegyének e' tudos Ispányát.

Illy tsillaga nem vólt több Magyar Országának;
Talám nem-is léfzen végéig világnak,
Ő rövid summája minden tudofságnak,
Mely világosítva nevé~~t~~ Magyarságnak.

Házenolt a' kedvessel a' ki mérsékelni,
A' jót pedig széppel így tudta frisselni,
Méltó annak nevé~~t~~ az égig emelni,
'S emlékezetéről verfet énekelni,

Ha eat el-mulatyuk 's meg-nem tselekefeszük;
Ama köz-mondásra érdemessé teszszük,
Magunkat hogy jonkat eszünkbe nem vészszük,
Tiszra buzánk lévén még a' makkot eszszük.

Mely fok roszsz könyveket forgatunk kezünkben;
A' mellyek kárt téfznek nem tsak az eszünkben,
De sőt inkább tiszta 's jámbor erköltsünkben,
Ezeket olvasuk egész életünkben,

Gyöngyösiben nintsen egy szó is illyen rút;
Melly által leg-kifsebb gonoszra nyilnék út,
Illy rosztól ellenben távozik és el-fút,
Mit ir Cupidoról kinek eszében jút,

De még-is kevés van a' ki őtt forgatya;
 Rúfzfot pedig 's Vóltért inkább apolgatya,
 Mint kis Leánykáját ezt egy tsokolgatya,
 Még éjjel-is Vóltért magával hálátya.
 Frantzia kötésben szépen bé-kötteri;
 A' farkát aranyos tzihrával festeti,
 Selyem pántlikából hófzfzan ereszteti,
 Jegyzőjét, 's Levelek közibe téteti.
 Ofztán ezt forgatya tázfzifos kezével;
 Mely gyengült jó szagu Spiritus levével,
 Fodorittott baja fejérült Lisztével,
 Így olvas Vóltérból Frantzia nyelvével.
 Meg-áll 's azt az égnél fellyebb magafzta;,
 Ki azt nem olvasta mint bolondnak valya,
 Frantz nyelvét ditséri Magyarot otsárolya,
 Az ugy mond leg-fzebje nyelveknek ez alya.
 Ha nékem fiam lesz hitemre mondhatom;
 Frantzia Dajkával hogy azt szoptattatom,
 Nyelvét a' tejével edgyütt, bé-fzivatom,
 Így tanulja jól-meg az én akaratom.
 Miheyt arra-való léfzen az elméje;
 Frantzia Préceptort hozatok melléje,
 Nemes természetet ontatok beléje,
 Magyarot még tsak menni 'sem hagyok feléje.
 Magyarul meg-tanul ha kell szokásból-is;
 Deákul nem bánom semmit sem tanul-is,
 Háfzontalan nyelv az, azért igen jól-is
 Esfett, hogy ki-üzték Magyar hazából-is.
 Ha Leány magzattal házom virágozik;
 Mingyárt elmém ott jár arról gondolkozik,
 Vagy Mádám vagy Mamzél a' hól találkozik,
 Előre Levelem azzal alkudozik.
 Frantziául nyífsa fzfáját befzélésre;
 Tanítsa fzfép modos maga vifelésre,

Kivált

Kivált pedig a' strimf és erzfény kötésre,
 Dámának e' szükség a' boldog élésre.
 Mert a' Kátékésist ma már el-hagyhatni;
 Nem szükség elméjét aval kineztatni,
 A' helyett Voltérból jobb lesz olvastatni,
 És Frantzból Németül velle fordittatni.
 No már mit tsináljunk egy illy Gavalérral;
 Kinek fejeteli ennyi szép manérral,
 Hát e' tserélné-fel Gyöngyöfit Vóltérral,
 Inkább maga nyakát vágatná hohérral.
 Azért mit itéljen rólla nem tehetünk;
 Abból vigasztalást ugyantsak vehetünk,
 Hogy ha nevetetünk tölle 's itéltetünk,
 Mi viszontag rajta méltábban nevetünk.
 Külömböz egy mástól ember itéleti;
 A' mit egyik tsudál másik azt neveti,
 Ez edgyet ugy utál hogy meg-sem nézheti
 Az, mint maga lelkét olly igen szereti.
 Vagyon a' ki a' bort nem tsak nem ihattya;
 De még tsak szagát-is annak nem álhattya,
 Egy a' turot fajtot meg-sem kostolhattya,
 Másnak azokból van kedvesebb falattya.
 Melly kedves a' ganéj a' szarvas bogárnak;
 Vagy ama szép tarka de büdös madárnak,
 Edes eledele tövis a' szamárnak,
 Diszno pedig örül fertőnek motsárnak.
 Ugy a' torma gyökér mellyet kestenben ásnak;
 Keferűnek tettzik majd mindennek másnak,
 De nyert a' mely féreg helyt abban lakásnak,
 Hogy rághattya tartya nagy boldogulásnak.
 Meg vezet izlések fokaknak számtalan;
 Jó izűnek tartják azt a' mi fotalan,
 A' mi még ártalmas, nem tsak hafzontalan,
 Éltekben tsak azon kapnak mind untalan.

Hogy

Hogy minden úgy értsen mind én nem kívánom;
 De hogy nints érzése Nemzetemnek szánom,
 Meg-vetnek tégedet hogy légyen nem bánom,
 Oh én drágalátos Gyöngyösi Istvánom.

Mintsem én tégedet meg-ne betsülnélek;
 Menne-ki belöllem bár inkább a' Lélek,
 Mind addig világon valameddig élek,
 A' mint Homerusról rólad úgy itélek.

De még úgy remélem léfzen olyan idő;
 Melyben szép eszednek tisztelete meg-jő,
 Munkád betsüllője ha most nem igen bő,
 Annál ditséreted idővel nagyobb nő.

Sajnálom munkádot hogy úgy vesztegették;
 Budai nyomtatok kik betuit szedték,
 Sok szókat el hagytak vagy hibáson tették,
 A' Magyar beszédet mivel nem értették.

Vajha találkoznék a' ki sebeidet
 Fájlalván nyomtatná jobban verseidet,
 Váltaná szebbekkel rongyos köntösidet,
 'S uj életre hozna még egyszer tégedet.

Erre pedig kivált azok kötelesek;
 A' kiknek nevekkel munkáid tellyesek,
 Kik egyéb aránt-is jól lehet hiresek,
 Általad is léfzenek emlékezetesek.

Ezek között vagynak Magyar-orizágiak;
 Példának okáért az Eszterháziak,
 Erdélyben a' Kemény 's Vefelényi fiak,
 Aszszonyok, Léányok, Vének és Ifiak.

Bártsak ezek tudnák böltsen el-gondolni;
 Melly dicsőség fogna rájok háromlani,
 Téged kívánnának ha meg-orvasolni,
 Es nem engednének illy rútul romolni.

Hiszem tehetséget nekik Isten adott;
 Elejkről rájok szép jofzág maradott,

Sok haszontalanra költségek áradott,
Erre pedig tsak egy fillér sem szakadott.
Verseidben nevem ha tsak egyszer benne;
Olly sok ditsérettel meg-emitve lenne,
Reád jóvaimnak nagyobb része menne,
Hogy téged illy szennyes rongyodból ki-venne.
De jól lehet nem vólt arra femmi út, 's mód;
Hogy valahól róllam esnék valami szód,
Még-is vagyok néked 's léfzek jó akaród,
'S ha élek sebedből valaha gyógyítottod.
Minden költségemet érted nem sajnálkom;
Bólts és szép eszedet annyira tsudáalom,
Lótsén ki-jött munkád már vagyon-is nállom,
Bizom a többit-is talám fel-találom.
Uj formában akkor én téged öntelek;
Ha Budai rongyból le verkezthetlek,
Lotsei köntösben ismét öltöztetlek,
Világ eleiben osztán így vezetlek.
~~Mert én jobbra soha sem tsekély eszedet;~~
Sem eddig kerestt kevés értékeimet,
Mint reád nem költöm, ha tsak életemet,
Nyujtja Isten néked adom mindenemet.
Arany verseidhez valahányszor nyulok;
Azokat olvasván éppen meg-ujjulok,
Ha szomorú vóltam, éppen meg-vidulok,
Még nyavalyámból-is sokszor ki gyógyulok.
Ha femmi dolgom niáts te vagy mulatságom;
Minden Barátimnál kedvesbb társaságom,
Ha meg betegülök s van nyomorúságom,
Doktorom, patikám te vagy orvoságom.
Kedves olvasása miként Curriusnak;
Egészséget adott beteg Alfonsusnak,
Írása többet tett e Historikusnak,
Mint Hypokrátesnek avagy Gálénusnak.

Ugy

Ugy én rószszül lévén mikor olyasgatom ;
 'S az ágyba fektembem verfedet halhatom ;
 Míngyárt könnyebbülni magamnak láttatom ,
 Ugy tettik hogy osztán jobban-is alhatom .
 Azért mind testemnek mind elmémnek hafználisz ,
 Mikor mind kettőnek nyugodalmat tsinálisz ,
 Minthogy ennyi jóval Te engemet kínálisz ,
 Nállam-is jó tétel helyet jóra találisz .
 Eretted jó szívvvel mindent el-követek ;
 A' mit pénzel 's észszel tsak véghez vihetek ,
 Romlott munkáidon ha mit segithetek ,
 Hozzád más világra jobb szívvvel mehetek .
 Szüntelen osztönöz Lélkem esmérete ,
 Nem hágy nyugodalmat munkád szeretete ,
 Hogy így mótskoltatik verfed betsülléte ,
 Azért engem vádol elmém ítélete .
 A' mig életemből tehát ki-nem fogyok ,
 Mig edgy kis erőmben és épségben vagyok ,
 Foglalatofságim nem lesznek olly nagyok ,
 Mellyeket örömöft érted el-nem hagyok .
 Nem irigylek kiki mit tettik állafson ,
 Frantz Német 's akár-mi könyveket olvasson ,
 Tsak hogy az én kezem tégedet fogafson ,
 'S elmém gyönyörködve rajtod bámulhafson .
 Azt az időt vallyon oh mikor érem-el ,
 Különös szépséged hogy a' mit érdemel ,
 Fel-öltözve szebben láfsalak szememmel ,
 Akkor meg-elégszem osztán életemmel .
 Oh két Magyar Haza ritka ditsőfsége ;
 Minden Magyar irók dísze 's ékekefsége ,
 Nevednek mind addig fenn áll kedvessege ,
 Mig a' Magyar Nyelvnek lesz utólsó vége .